

Lliçons apreses

Fa bastants anys -potser més de 15, mira què et dic- estava atenent una visita d'un grup d'educadors de no recordo quin poble de les Espanyes. Quan vaig acabar l'explicació estàndar, força ben apresada, un dels visitants va deixar anar: *Está todo estupendo, pero, por favor, ¿nos podrías explicar también en qué cosas os habéis equivocado?*

La veritat és que mai m'havien fet aquella pregunta, i vaig agrair que en aquell moment toqués fer una pausa per prendre el café, cosa que em proporcionava una mica de temps per preparar la resposta.

Òbviament a nivell intern i de manera sistemàtica a l'equip on jo hi era valoràvem els encerts i les errades amb ganes de progressar i aprendre de l'experiència. Però sens dubte no estavem acostumats a explicar-ho a tercers. Era alló de "la roba bruta la rentem a casa": cara a l'exterior, ni una fisura.

Tanmateix, la pregunta del visitant em va semblar lògica, pertinent i intel·ligent: tothom sap que és impossible no equivocar-se mai. Si les relliscades formen part de la trajectòria dels projectes, quin sentit tenia no esmentar-les?

Els vint minuts del café em van servir per pensar com comentar dos o tres errades en clau no interna. Es tractava de poder explicar-les en forma de reflexions generalitzables que poguessin ser útils també per aquells que no havien viscut una determinada situació però en algun moment s'hi podien trobar.

Quan vam reemprendre la visita després del café, vaig comprovar com d'útil arriba a ser el fet de parlar tranquil·lament de les equivocacions. No solament per la informació valuosa que es comparteix, sinó també pel clima emocional que es genera, on ja no té cabuda l'antipàtica obsessió de demostrar no sé què a no sé qui. Un cop s'accepta -i, sobretot, s'explicita- que és impossible caminar sense ensopegar mai, tot resulta més planer.

A partir d'aquella visita vaig incorporar sempre alguna al·lusió a les errades, en clau de lliçons apreses. Lògicament, això només té sentit quan qui rep les explicacions també es mostra disposat a fer el mateix, generós i transparent. Sinó, pot ser simplement un acte d'ingenuïtat fora de lloc. Però la veritat és que solen ser moltes més les ocasions de compartir complicitats que les d'aixecar murs de defensa.

Crec que sovint la passió pel que fem ens porta a explicar únicament els èxits, i, sense voler, difonem "a l'exterior" una visió idealitzada del nostre projecte, encara que a nivell intern, els equips podem ser implacables a l'hora de jutjar severament les pròpies errades i autoevaluar-nos.

Ara bé, si aquests casos es poden mig justificar per la passió per la causa i les ganes de transmetre entusiasme a tercers... que justificaria que a vegades ens amaguem les equivocacions a nosaltres mateixos?